

Nedělní chvílka poezie – Vášeň ku psaní

Tož už si chvílku říkám, že bych jako zase něco sepsal. A poletovala kolem mě aj nějaká chytrá, ušlechtilá, oduševnělá témata, bla bla bla samá nuda. Říkám si „Kde brát něco, co by mě bavilo a nekrást? Tak jo, něco někde literárně čmajznu..“ a jenom mě to napadlo – padla mi do ruky knížka “Co to je toto?” otočil jsem pět listů a už se věděl o čem mám bájít.. Tedy o zaujetí, o vášni, o důvodu a požitku něco sepisovat. Kdepak, žádný vyrovnaný čínský mudrc – ale záporožští kozáci jsou mi vzorem, jak to trefně popsal Petr Hruška:

Kdo by neznal Repinův obraz Záporožští kozáci píší dopis tureckému sultánovi! Za normalizace byl v každé čítance, neboť Repin byl Rus a jeho vypjatý realismus byl komunisty vydáván za vzor pro všechny tvůrce správného umění. Nic to ovšem nemění na tom, že ten obraz má v sobě nádherné gusto a strhující rozmáchlost. Zachycuje historický okamžik z konce osmnáctého století, v němž nezakrotní záporožští kozáci diktují písaři odpověď tureckému sultánovi, který jim písemně přikázal, aby složili zbraně a konečně přestali rušit klid Jeho výsosti, “bratra Slunce a Měsíce”, svými divokými výpady.

Hleděl jsem na ten obraz celé dětství, nechal se unášet tou změtí a vášní, s níž tady někdo něco psal, a říkal jsem si – co to asi musí být za slova, za věty, když dokáží lidi tak strhnout a učinit z psaní takový požitek! Ano, tady poprvé mi vlastně docházelo, jakým úchvatem psaní může být... Dal bych tehdy nevím co za to, kdybych mohl znát text toho magického dopisu, ale v žádné normalizační bolševické čítance nebyl k mání, přestože Repin byl Rus a realista a vzor všech tvůrců a kozáci stáli na ruské straně. Až teď, ve svobodných poměrech, zjistil jsem, že původní znění textu historie přece jenom zachovala. Až teď mohl jsem konečně číst dopis, který se pro mne mezitím dávno stal jakýmsi symbolem divoké radosti ze psaní, z nacházení přiléhavých slov. Ten dopis záporožských kozáků Vás prosím googlit pouze na vlastní nebezpečí.

A co z toho sepisování nakonec básník či pisálek nakonec má??

Arnošt Goldflam k narozeninám mého oblíbeného básníka Ivana Wernische:

Salonek restaurace „Na hnusné vyhlídce“ je slavnostně vyzdoben. Visí tu ze stropu girlandy všude veliké vázy s květinami, v mísách hojnost vybraných jídel, dlouhý stůl, ke kterému by se vešla snad stovka lidí, je pokryt zdobnými ubrusy na nichž jsou aranžovány stříbrné příbory umně složené ubrousky a křišťálové slánky pepřenky a cukřenky. Kolem zdí otománky, pohovky a různorodá sedátka i lehátka. Ven i dovnitř kmitají číšníci s dalšími doplňky.

(Otevírají se dveře, vchází básník, oslavenec, čerstvý sedmdesátník I.W.)

„To jsem překvapen, taková oslava, to jsem si snad ani nezasloužil I když ... na druhé straně, já se věnuji poesii již řadu let, myslím, že jsem vytvořil mnoho výborných veršů, jaké by ani lecjakého nositele Nobelovy ceny nenapadly. Jen o ztichlých lagunách v zákrytech řek, na kterých se vznešeně houpají labutě pod smutečnými vrbami, kolik jsem toho napsal! A jaké jiné, působivé obrazy.. No nic, dosti o tom. Jakou krásnou oslavu mi moji čtenáři, moji ctitelé připravili, a kdoví s čím ještě přijdou? No,

usadím se v čele stolu a budu čekat. Ale jedno si zatím dám."

(Volá na číšníka)

„Hej, ty hnusáku. dones mi tygří oko. Doufám, že víš, co to je!"

„Jak si přejete, Mistře, pivečko a jednu zelenou."

„Tak nemel a hni sebou. A vezmi hned dvě sady!"

(Vmžiku je to na stole, rázem vypito, objednáno znovu. Ozve se velebná hudba, otevírají se dvoukřídle dveře, vchází přátelé a obdivovatelé a čtenáři našeho básníka.)

„Drahý Mistře, dovolili jsme si, na oslavu Tvého vzácného jubilea, připravit tuto malou oslavu. Všeho je tu dle libosti, tak se řádně nafutrujeme. Také jsme si řekli, vědomi si toho, že jsi znám jako znalec a ctitel krásy, že přivedeme ty nejznamenitější kurvy z celého města. Budou nám povůli, neměj obavy, všechny jsme nechali předem lékařsky vyšetřit. Můžeš se pěkně dívat. Jen si to užij!"

(Do místnosti se nahrnou podivné ženštiny, hýkají nakřáplými hlasy, vrhnou se na jídlo, pití a přítomné muže. Odtáhnou je na ta různá lehátka a oddají se orgiím. Všude smích, výkřiky a vrzání nábytku. Básník I.W. popíjí už sedmé tygří oko. Slzy mu padají do piva.)

„Darebáci, hajzli. Kurvy! Místo abych já slavil, byl tu uctíván a oslavován, sedím tu sám! Ani ministr žádný nepřišel, aby mi poděkoval za celoživotní dílo, nebo mi dal aspoň nějaký prachy, vždyť jsem se za celý život nedomohl žádného bohatství, co bohatství, prakticky jsem chudák. Ani pořádný důchod mi nedali!"

(Vtom se do sálu vřítí jednotka rychlého nasazení, rozestaví se kolem stěn. Přicházejí ministři, kultury, práce a sociálních věcí a také financí.)

„Přicházíme, abychom Ti, drahý Mistře, vrazili korporativně pár facek. Přečetli jsme celé Tvé dílo a shledali jsme, že jsi celých sedmdesát let tyl na náš rád. Vždyť to jsou samé sprostáčiny! Protože Ti ale není co vzít, co zabavit, tak se aspoň odreaгуjeme a chlapsky Ti namlátíme."

(Vrhnou se na něj a dají mu co proto. Pak odejdou i s jednotkou rychlého nasazení. Básník se sbírá ze země, roztrhané šatstvo, opuchlé oko, modřiny a krev. Úpí.)

„To mám za všechno? Přináším celý život lidem krásu a to je vděk? Co knih jsem napsal a nic! Proč nikdo nepochválí aspoň tu čítanku mé vybrané literatury pro první až třetí třídu. Nikdo nezaspívá mé německé texty pro tu jejich Blasmusik? Vždyť zlidověly, každý si to tam v tom Bavorsku zpívá a nikdo ani nevzpomene, že jsem je napsal já! Co moje fekální poezie? Kde je můj slovník prasáren dvacátého a dvacátého prvního století! Kde je Erotika do vaší kuchyně! Prasárničky pro mateřské školy? Černá hodinka pro kominíky? Kde to všechno je? Kde to je?"

(Básník do sebe naliže dvanácté tygří oko, chytí se za srdce a sesune se k zemi. Zdá se, že nedýchá. Všichni se k němu shrnou a nakloní se nad něho. V mlze ještě zahlédne tváře, jejich udivený výraz.)

„A je poněm! Neměl tolik chlastat!“

„A taky proč zval tolik těch kurev? Na co mu to bylo? Kdo to teď všechno bude platit? Utečeme, co říkáte?“

„A co bude s tou mrtvolou?“ „Co, co, to už nám může být jedno, ne? Ať si ho sklídí pinglové! Vždyť ho můžou hodit k popelnicím, ne? Třeba si ho někdo vezme! Stejně.. na co je komu básník, kdo to potřebuje? Nikdo! Ještě ho pochčijeme, ne?“ „To je napad!“

(Rozepnou poklopce, ženy vyhrnou sukně a básníka zaplaví proud teplé vláhý. Víc už nezahledne, musí zavřít oči a je konec. Hlavou mu táhne podivná poslední myšlenka.)

„To byla ale krásná oslava. Všichni přišli, lidi mě holt mají rádi. Každý mě čte, i ty malé děti. Ministři i kurvy. Všichni. Je to nádhera! Úplně mě to hřeje..“

(Rozhostí se temnota. Zmíněné proudy vyplaví básníka ven z hostince, do řeky, která tiše plyne okolo. Slunce hřeje a básníkovo tělo se houpá na vlnách a pluje dál a dál, až do moře. Kolem plují tisíce různobarevných rybiček. Moře básníka kolébá, šupiny rybek se tu a tam blýsknou v paprscích a mořské panny zpívají jemnými a lahodnými hlasy tichou ukolébavku.)

Takže co z toho básník má? Odpověď jsem čmajzl Vodňanskému a Skoumalovi:

Řekni si pisálku.. Co chceš od života?

S úsměvem idiota svoji lásku dát.
S touhou a vášní a něhou pierota.
S věrností don Quijota jen míti rád.
Když podléhá tmě vysoké letní nebe.
Usměje se na mě - jak žádná nedovede..